

M.e.r. PAS/N2000 maatregelen Sallandse Heuvelrug

2 oktober 2017

M.e.r. PAS/N2000 maatregelen Sallandse Heuvelrug

Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Verantwoording

Titel	M.e.r. PAS/N2000 maatregelen Sallandse Heuvelrug
Opdrachtgever	Staatsbosbeheer Regio Oost
Projectleider	Martijn Gerritsen
Auteur(s)	Lennaart Lamers
Projectnummer	1238160
Aantal pagina's	28 (exclusief bijlagen)
Datum	2 oktober 2017
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale verwerking. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

Tauw bv
BU Water & Ruimtelijke Kwaliteit
Handelskade 37
Postbus 133
7400 AC Deventer
Telefoon +31 57 06 99 91 1

Dit document is eigendom van de opdrachtgever en mag door hem worden gebruikt voor het doel waarvoor het is vervaardigd met inachtneming van de rechten die voortvloeien uit de wetgeving op het gebied van het intellectuele eigendom. De auteursrechten van dit document blijven berusten bij Tauw. Kwaliteit en verbetering van product en proces hebben bij Tauw hoge prioriteit. Tauw hanteert daartoe een managementsysteem dat is gecertificeerd dan wel geaccrediteerd volgens:

- NEN-EN-ISO 9001

Kenmerk R007-1238160LJL-efm-V01-NL

Inhoud

Verantwoording en colofon	5
1 Inleiding.....	9
1.1 Aanleiding beschermings- en uitbreidingsmaatregelen.....	9
1.2 M.e.r.-procedure	10
1.3 Doel Notitie Reikwijdte en Detailniveau en indienen zienswijzen.....	11
1.4 Leeswijzer	12
2 Gebiedsbeschrijving en probleem- en doelstelling	13
2.1 Plan- en studiegebied en aandachtspunten Natura 2000/PAS-maatregelen.....	13
2.2 Probleemanalyse.....	16
2.3 Doelstelling en opgave	16
3 Referentiesituatie, planalternatief en varianten	18
3.1 Referentiesituatie	18
3.2 Totstandkoming planalternatief	18
3.3 Optimalisatie planalternatief (varianten)	20
4 Reikwijdte en detailniveau.....	21
4.1 Relevante (beleids-)kaders	21
4.2 Aanpak effectbeoordeling en reikwijdte en detailniveau	21
5 De m.e.r.-procedure	24
5.1 Partijen betrokken bij de m.e.r.-procedure	24
5.2 De procedure stappen.....	25
5.3 Inhoudelijke vereisten.....	26
Bijlage(n)	
1 De m.e.r.-procedure	

Kenmerk R007-1238160LJL-efm-V01-NL

1 Inleiding

In het kader van de ‘Ontwikkelopgave Natura 2000’ werken Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten aan een aanzienlijke opgave voor natuurbescherming en –ontwikkeling. In samenwerking met onder andere de ‘Samen werkt beter’-partners zetten zij zich in voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Sallandse Heuvelrug en de doelen van het Programma Aanpak Stikstof (PAS)¹. Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten zijn daarom voornemens om in en rond het Natura 2000-gebied Sallandse Heuvelrug diverse beschermings- en uitbreidingsmaatregelen te treffen.

1.1 Aanleiding beschermings- en uitbreidingsmaatregelen

De Sallandse Heuvelrug is in 2013 definitief aangewezen als Natura 2000-gebied. Natura 2000 is een Europees netwerk met als hoofddoelstelling het waarborgen van de biodiversiteit in Europa. Ten behoeve van de realisatie van de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied zijn diverse maatregelen noodzakelijk. Deze maatregelen zijn beschreven in het Natura 2000-beheerplan voor de Sallandse Heuvelrug².

Naast de maatregelen ten behoeve van de instandhoudingsdoelstellingen ligt er ook vanuit de PAS een opgave om het Natura 2000-gebied minder gevoelig te maken voor de uitstoot van Stikstof door de kwaliteit en omvang van de natuur in deze gebieden actief te verbeteren. De PAS-maatregelen voor de Sallandse Heuvelrug zijn beschreven in de PAS-gebiedsanalyse. De gebiedsanalyse is als integraal onderdeel (deel B) opgenomen in het Natura 2000-beheerplan voor de Sallandse Heuvelrug.

De maatregelen in het beheerplan omvatten zowel maatregelen binnen (interne maatregelen) als buiten (externe maatregelen) de begrenzing van het Natura 2000-gebied. De interne maatregelen vinden plaats binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied, in de deelgebieden Natuurakker Westflank en Helhuizen. De externe maatregelen vinden plaats in het deelgebied Zunasche Heide (zie figuur 2.1 voor de locatie van de deelgebieden). Daarnaast vinden er binnen het Natura 2000-gebied Sallandse Heuvelrug nog meer maatregelen plaats, maar die vallen buiten de scope van deze NRD.

¹ In de PAS werken Rijk (EZ, IenM, Defensie), provincies, natuurorganisaties en ondernemers samen aan een evenwicht tussen een veerkrachtige natuur en een gezonde economie. Met de PAS wordt de achteruitgang van de natuurkwaliteit in Natura 2000-gebieden, voor zo ver die het gevolg is van stikstofdepositie, tot staan gebracht en omgezet in herstel. Aan de andere kant wordt er weer ruimte gemaakt voor economische activiteiten in de buurt van die gebieden.

² van den Berg et al., Natura 2000-beheerplan Sallandse Heuvelrug. Den Haag, 2016.

De maatregelen in voorgenoemde deelgebieden betreffen onder meer:

- Het omvormen van bos naar heide in Helhuizen
- De omvorming van een intensieve landbouwakker naar een natuurakker
- Het afgraven van bouwvoor in delen van de Zunasche Heide (geldt als ontgronding in het kader van de m.e.r.-procedure)

Om de ontwikkelingen mogelijk te maken zijn diverse besluiten nodig. Omdat enkele maatregelen een bestemmingswijziging vereisen wordt een Provinciaal Inpassingsplan (PIP) opgesteld voor de drie deelgebieden. Daarnaast moet o.a. een vergunning op basis van de Ontgrondingenwet verleend worden voor de maatregelen in het deelgebied Zunasche Heide. Ter ondersteuning van deze besluitvorming wordt de procedure van milieueffectrapportage (m.e.r.) doorlopen.

De m.e.r.-plicht is van toepassing omdat voor ontgrondingen met een oppervlakte groter dan 12,5 ha een m.e.r.-beoordelingsplicht geldt voor de ontgrondingsvergunning (onderdeel D, categorie 16.1). Omdat voor ruimtelijke plannen die kaderstellend zijn voor een m.e.r.-beoordelingsplichtige activiteit een MER-plicht geldt, wordt voor het PIP een milieueffectrapport (MER) opgesteld. Naast de ontgrondingsvergunning en het PIP zijn er andere vergunningen en besluiten nodig, maar daar is de m.e.r.(beoordelings)-plicht niet op van toepassing. Deze m.e.r.-procedure beschouwd daarom enkel de maatregelen binnen het plangebied van het PIP.

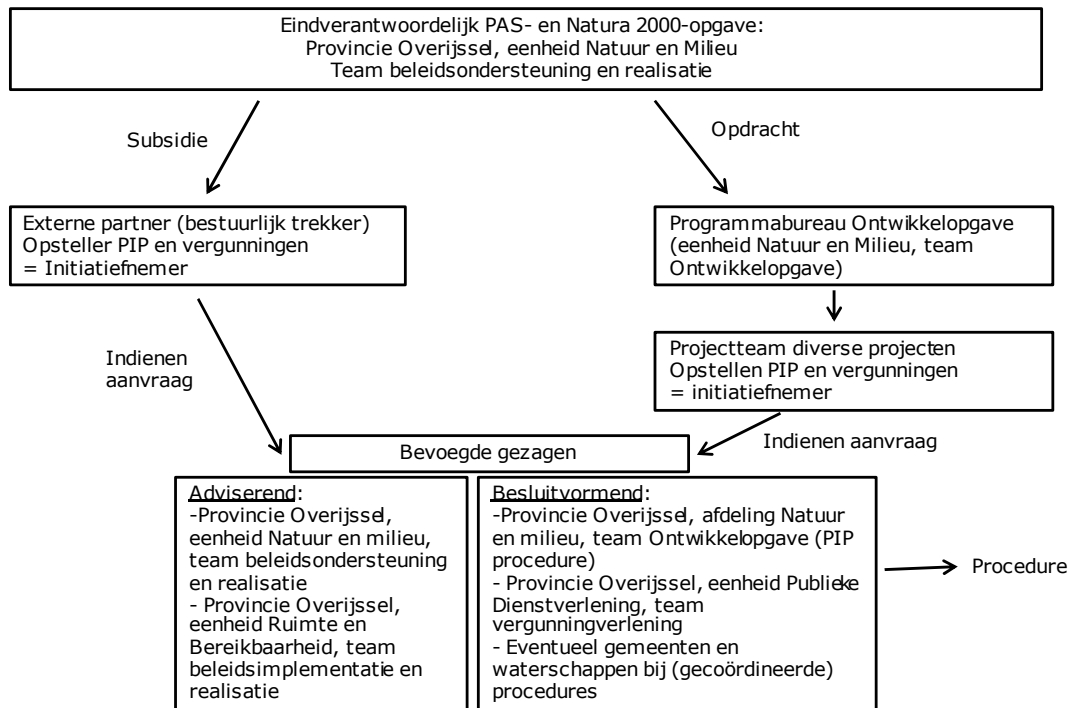
1.2 M.e.r.-procedure

In de Wet Milieubeheer (Wm) is in hoofdstuk 7 geregeld dat bij ruimtelijke ordeningsplannen en/of besluiten met mogelijk grote milieugevolgen het verplicht is informatie te verzamelen over de eventuele milieugevolgen. Het doel van de m.e.r.-procedure is het in beeld brengen van de milieueffecten van de voorgenomen maatregelen, zodat het milieubelang volwaardig kan meewegen bij de plannen en besluiten. Op die manier kan een zorgvuldige besluitvorming plaatsvinden. Daartoe wordt de procedure van milieueffectrapportage (m.e.r.) doorlopen. Het bijbehorende milieueffectrapport wordt afgekort met de hoofdletters MER. In het Besluit m.e.r. 1994 is bepaald voor welke ingrepen een m.e.r.-procedure doorlopen moet worden.

Deze m.e.r. procedure wordt doorlopen ten behoeve van het PIP. Ten behoeve van de ontgrondingsvergunning dient een m.e.r. beoordeling te worden opgesteld. De insteek van het MER zal echter zijn dat het ook de informatie bevat die benodigd is voor het uitvoeren van de uiteindelijke m.e.r. beoordeling ten behoeve van de ontgrondingsvergunning. Formeel dient ten behoeve van de ontgronding nog wel een aanmeldingsnotitie³ te worden opgesteld. In deze notitie kan verwezen worden naar dit MER.

³ Indien initiatiefnemer en bevoegd gezag niet gelijk zijn is sprake van aanmeldingsnotitie. Inhoudelijk is er geen verschil met een m.e.r. beoordeling alleen de procedure verschilt.

Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten zijn initiatiefnemer voor het op te stellen PIP en het planMER. De m.e.r.-procedure wordt gekoppeld aan de besluitvormingsprocedure van het PIP. Voor de vaststelling van het PIP is Provinciale Staten van de provincie Overijssel het bevoegde gezag. Voor de ontgrondingsvergunning is Staatsbosbeheer initiatiefnemer en de provincie Overijssel het bevoegd gezag. Zie ook onderstaand figuur.

Figuur 1.1 Verdeling initiatiefnemer en bevoegd gezag ontwikkelopgave Natura 2000 (bron: provincie Overijssel)

1.3 Doel Notitie Reikwijdte en Detailniveau en indienen zienswijzen

Voor het doorlopen van de m.e.r.-procedure stellen Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten als initiatiefnemer van het PIP de voorliggende notitie op, de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). Deze NRD informeert u over de start van de m.e.r.-procedure en beschrijft de beoogde insteek van de m.e.r.-procedure.

In de NRD wordt ingegaan op zowel inhoudelijke als procesmatige aspecten van het MER. De NRD vormt hiermee het kader voor de verdere m.e.r.-procedure. Het college van Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten van de provincie Overijssel zijn voor de PIP- en de m.e.r.-procedure

het bevoegd gezag. Zij is ook de partij die deze NRD ter inzage legt. Zie paragraaf 5.2 voor een nadere toelichting over de procedurestappen.

Waar kunt u de Notitie Reikwijdte en Detailniveau inzien?

Op 31 oktober 2017 heeft de provincie Overijssel Notitie Reikwijdte en Detailniveau voor de Natura 2000/PAS maatregelen Sallandse Heuvelrug vrijgegeven voor inspraak.

Gedurende de inspraakperiode van 14 november t/m 27 november ligt de Notitie Reikwijdte en Detailniveau tijdens reguliere openingstijden voor een ieder ter inzage op de volgende locaties:

- Provinciehuis
- Gemeente Hellendoorn
- Gemeente Rijssen-Holten
- Gemeente Wierden

U kunt de NRD ook raadplegen via de website van de provincie Overijssel:

<http://www.overijssel.nl/sallandseheuvelrug>

Hoe kunt u uw reactie geven?

U kunt van 14 november t/m 27 november uw reactie op de NRD snel en gemakkelijk digitaal indienen via natura2000PIP@overijssel.nl.

U kunt uw reactie ook schriftelijk geven door deze te sturen naar Provincie Overijssel, Gedeputeerde Staten, t.a.v. mevrouw I. Wolters, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle onder vermelding van: "Notitie Reikwijdte en Detailniveau Natura 2000/PAS maatregelen Sallandse Heuvelrug", nummer 3879970.

Wij verzoeken u om in uw reactie duidelijk aan te geven over welk hoofdstuk, welke paragraaf of welke bijlage uw opmerking gaat. Het is niet nodig uw reactie op meerdere wijzen in te dienen, enkel digitaal of schriftelijk is voldoende.

Wat gebeurt er met uw reactie?

Alle zienswijzen worden voorzien van een reactie en opgenomen in een Nota van Zienswijzen.

Daarin staat hoe de zienswijzen worden meegenomen in het uit te werken MER.

U krijgt daarna uiteraard nog de gelegenheid om op het MER te reageren. Voor verdere informatie kunt u contact opnemen met mevr. I. Wolters van de provincie Overijssel.

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de probleem- en doelstelling en geeft een korte beschrijving van het gebied waarbinnen de ingrepen gaan plaatsvinden. De referentiesituatie en te beschouwen alternatieven voor de Natura 2000/PAS maatregelen zijn beschreven in hoofdstuk 3. In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de aanpak van het milieuonderzoek. Hoofdstuk 5 beschrijft hoe de m.e.r.-procedure voor dit project eruit ziet.

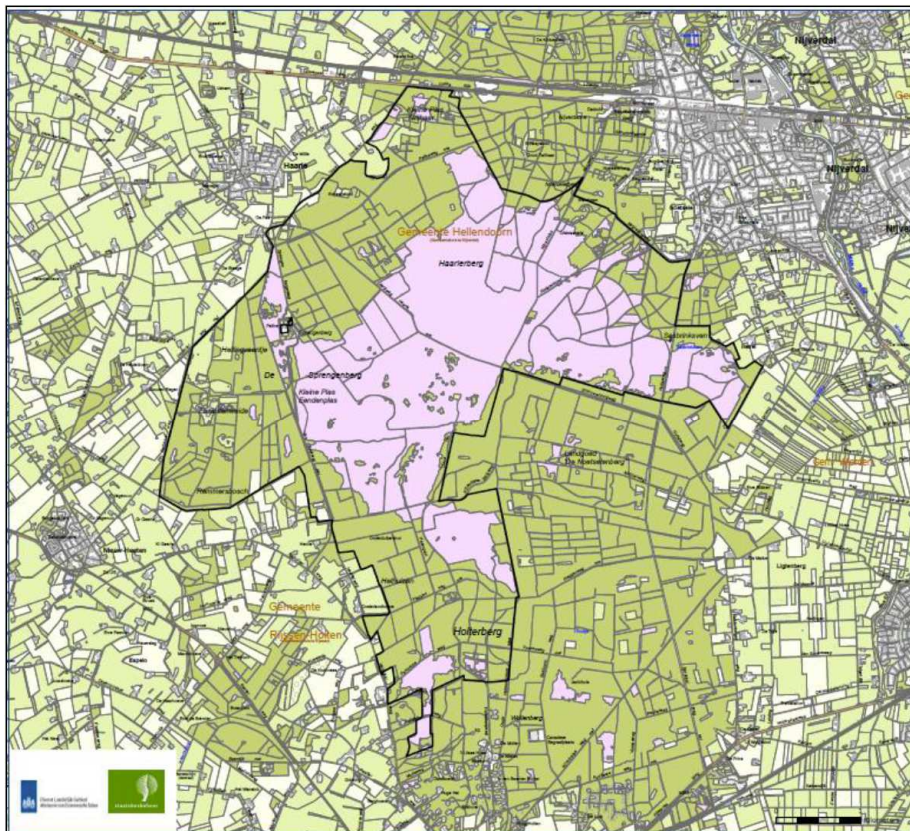
2 Gebiedsbeschrijving en probleem- en doelstelling

Dit hoofdstuk gaat in op het plan- en studiegebied (paragraaf 2.1 en 2.2) en op de probleem- en doelstelling (paragraaf 2.3 en 2.4)

2.1 Plan- en studiegebied en aandachtspunten Natura 2000/PAS-maatregelen

Plangebied

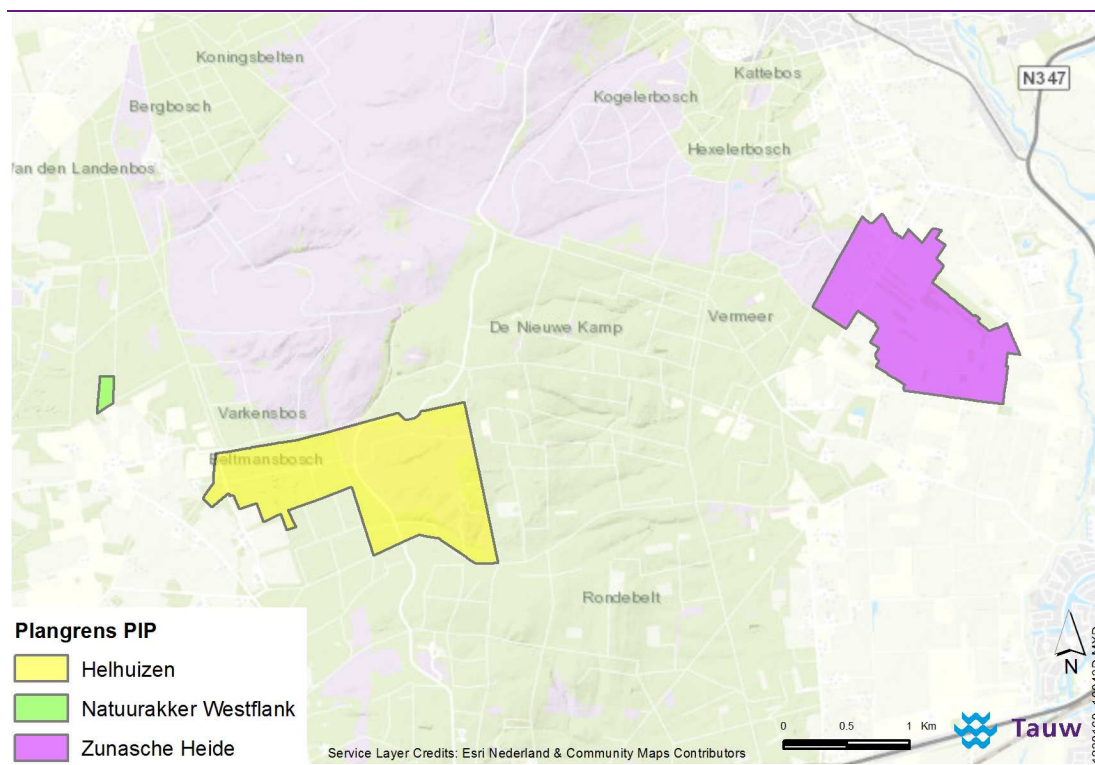
Het plangebied bestaat uit drie deelgebieden in en rond het Natura 2000-gebied Sallandse Heuvelrug, in de gemeenten Hellendoorn, Wierden en Rijssen-Holten. Op figuur 2.1 is het Natura 2000-gebied Sallandse Heuvelrug weergegeven.

Figuur 2.1 Ligging van het Natura 2000 gebied Sallandse Heuvelrug (Ministerie van Economische Zaken, 2016)

Het Natura 2000-gebied Sallandse Heuvelrug omvat het open heidegebied en aangrenzende bossen van Haarlerberg, Sprengenberg, Holterberg en het Numendal en is gelegen tussen Nijverdal, Holten, Haarle en Nieuw-Heeten.

In het Natura 2000-beheerplan en de PAS-gebiedsanalyse zijn maatregelen benoemd voor de bescherming en ontwikkeling van de natuur in en om het gebied. Dit betreft de maatregelen in de gebieden Zunasche Heide, Helhuizen en Natuurakker Westflank (zie figuur 2.2). Deze gebieden vormen samen het plangebied. Binnen het Natura 2000-gebied worden ook nog andere maatregelen uitgevoerd. Voor deze maatregelen is geen bestemmingswijziging nodig en geldt ook geen m.e.r.(beoordelings)plicht, waardoor deze buiten de scope van deze NRD vallen.

Figuur 2.2 Ligging van de drie deelgebieden in en om het Natura 2000 gebied Sallandse Heuvelrug

Onderstaand worden de kenmerken van de drie deelgebieden in meer detail beschreven:

Zunasche Heide

Het gebied Zunasche Heide ligt buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied. Het gebied is grofweg gelegen tussen de Veeneggeweg is het westen, de Lage Esweg en Smalendijk in het

noorden en de Schoneveldsweg in het zuiden en oosten. De Zunasche Heide ligt direct ten oosten van het Natura 2000-gebied, op één van de weinige plekken waar het open heidegebied direct grenst aan het cultuurlandschap op de flanken van de heuvelrug. Dit gebied ligt daarmee op de gradiënt van de hoger gelegen droge heide in het Natura 2000-gebied ten westen van de Zunasche Heide en de vochtige weidegronden langs de Elsenerbeek in het oosten. Het centrale deel van het gebied is vanaf 2012 in het kader van de Landinrichting Rijssen West ingericht als natuurgebied. Dit deel wordt gekenmerkt door deels ondergelopen natte graslanden, afgewisseld met enkele langgerekte bosstroken. De overige delen worden gekenmerkt door een halfopen cultuurlandschap met enkele verspreide woningen en opstallen.

Helhuizen

Het gebied Helhuizen is gelegen in het zuidwestelijke deel van het Natura 2000-gebied Sallandse Heuvelrug. Een klein deel van dit deelgebied ligt buiten het Natura 2000-gebied in een strook bos in eigendom van Staatsbosbeheer. Het gebied is gelegen tussen de Holterheide op de heuvelrug en het agrarisch cultuurlandschap op de westflank van de heuvelrug. Het gebied bestaat nu hoofdzakelijk uit gesloten bos. Aan de oostzijde van het deelgebied, grenzend aan de Holterheide, zijn ook enkele heidevelden gelegen. In het gebied is geen bebouwing gelegen. Wel is in het bosgebied een onderduikershut aanwezig met grote cultuurhistorische waarde.

Natuurakker Westflank

Dit gebied betreft een bestaande akker aan de westzijde van de Sallandse Heuvelrug. Het perceel ligt aan de rand van het Natura 2000-gebied op de overgang tussen het besloten bosgebied en het halfopen cultuurlandschap. De overgang in het landschap van het Natura 2000-gebied naar open cultuurlandschap is scherp aan deze zijde van het Natura 2000-gebied. Het perceel is aangewezen als uitwerkingsgebied en in bezit bij Natuurmonumenten. Dit perceel heeft een landbouwbestemming en is in gebruik geweest voor intensieve akkerbouw.

Studiegebied

Het studiegebied is het gebied waar effecten als gevolg van de voorgenomen activiteit kunnen optreden. Het betreft het plangebied én de omgeving daarvan. De omvang van het studiegebied kan niet bij voorbaat worden aangegeven. Uit onderzoek in het kader van het MER zal blijken hoe ver de milieugevolgen van de Natura 2000/PAS maatregelen zich uitstrekken. Dit kan per milieuaspect verschillen.

2.2 Probleemanalyse

Landschap

De Sallandse Heuvelrug bestaat uit een glaciële zandrug die een totale lengte heeft van veertien kilometer met een variabele breedte van ongeveer één tot zes kilometer. In het sterk geaccidenteerde terrein bevatten de heuveltoppen (gemiddelde hoogte tussen de 55 en 75 meter boven NAP) de grootste aaneengesloten struikheibegroeiingen van Oost-Nederland met enkele prachtige jeneverbesstruwelen en zure vennen met typische hoogveensoorten. In de lagere delen en op de flanken van de Heuvelrug komt een vochtiger heidetypen voor en een bijzonder hellingveentje. De flanken van de stuwwal zijn grotendeels begroeid met naaldbos, loofbos en gemengd bos van verschillende leeftijden.

Op de Sallandse Heuvelrug komen ook het korhoen en de Nachtzwaluw voor. Het korhoen is een in West-Europa met uitsterven bedreigde hoender. Op de Sallandse Heuvelrug zijn de belangrijkste gebruiksvormen naast natuur: bosbouw, bewoning, recreatief medegebruik, verkeer en landbouw. Het gebied maakt deel uit van het Nationaal Park de Sallandse Heuvelrug, waarin gericht gestuurd is om zowel de natuur als de recreatie een plek te geven.

Bedreigingen

Binnen het Natura 2000-gebied zijn de voornaamste knelpunten verzuring en vermeting door een hoge stikstofdepositie. Daarnaast is verdroging een belangrijk knelpunt voor vochtige heiden en de heideveentjes. Voor het korhoen vormt de geringe omvang van het leefgebied in de directe omgeving een belangrijk knelpunt. Ook het ontbreken van een extensieve agrarische omgeving en overgangen naar deze extensieve agrarische omgeving vormen een bedreiging.

2.3 Doelstelling en opgave

Het doel van de maatregelen is de realisatie van de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied Sallandse Heuvelrug. Daarvoor zijn in het beheerplan en de gebiedsanalyse diverse maatregelen voorzien, zowel binnen als buiten het Natura 2000-gebied. Onderstaand zijn de maatregelen beschreven voor de deelgebieden die onderdeel vormen van het Provinciaal Inpassingsplan Sallandse Heuvelrug.

Zunasche Heide

Wegens de hoge urgentie voor herstel van de korhoenpopulatie worden reeds in de eerste beheerplanperiode zoveel mogelijk maatregelen genomen voor uitbreiding en verbetering van de kwaliteit van het leefgebied van het korhoen op de stuwwal zelf en in de randen binnen de Natura 2000-begrenzing. Om de instandhoudingsdoelen van het korhoen te bereiken is forse uitbreiding van het heideareaal en herstel van de gradiënt naar aanliggende vochtige gebieden en extensief

agrarisch gebied noodzakelijk. Ingezet wordt op herstel van leefgebied voor het korhoen in de overgangen tussen de stuwwal en laagten buiten de begrenzing door inrichting van gronden in het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Voor de Zunasche Heide betekent dit dat het gebied opnieuw ingericht dient te worden als foerageergebied voor het korhoen. Ten behoeve van de inrichting als foerageergebied voor het korhoen vindt een ontgronding plaats waarvoor een provinciale ontgrondingsvergunning noodzakelijk is.

Helhuizen

Het areaal heide is landelijk enorm achteruit gegaan. Verzuring, vermesting en verdroging hebben daarnaast geleid tot verlies van kwaliteit in de bestaande heidegebieden. Daarom wordt in dit gebied bestaand bos omgevormd naar heide. Een belangrijk doel van deze maatregel is het realiseren van een verbindingszone voor met name het korhoen. Deze strook vormt een blokkade voor de gewenste verbinding tussen het natuurgebied en het aanliggende agrarische gebied. Om deze blokkade op te heffen dient bosgebied aansluitend en in samenhang met het overige deel omgevormd te worden naar heide. Bosomvorming draagt daarnaast direct bij aan de vergroting van het areaal droge heide en het leefgebied van het korhoen.

Natuurakker Westflank

Deze akker is in de Omgevingsvisie Overijssel 2017⁴ aangewezen als uitwerkingsgebied voor de ontwikkelopgave Natura 2000. Deze akker is gelegen binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied Sallandse Heuvelrug. Doelstelling voor dit perceel is de realisatie van aan kruiden- en faunarijke akker ten behoeve van de uitbreiding van het foerageergebied voor het korhoen. Deze omvorming is als maatregel 7k opgenomen in het Natura 2000-beheerplan van het gebied.

⁴ Omgevingsvisie Overijssel 2017, <http://www.ruimtelijkeplannen.nl/web-roo/roo/bestemmingsplannen?planidn=NL.IMRO.9923.OmgevingsvisieOv01-va01>

3 Referentiesituatie, planalternatief en varianten

Dit hoofdstuk beschrijft de referentiesituatie (paragraaf 3.1). In paragraaf 4.2 is het totstandkomingsproces van het planalternatief en de varianten beschreven. In paragraaf 4.3 zijn de alternatieven en varianten per deelgebied beschreven.

3.1 Referentiesituatie

Om de wijzigingen in milieueffecten als gevolg van de maatregelen in het PIP in beeld te brengen, worden het planalternatief en de varianten voor de maatregelen vergeleken met de referentiesituatie. De referentiesituatie geeft de situatie weer die naar verwachting op termijn zal ontstaan zonder uitvoering van de voorgenomen maatregelen. In het MER wordt voor de termijn van de referentiesituatie uitgegaan van de planperiode van het PIP, welke 10 jaar bedraagt.

Als referentiesituatie wordt de combinatie van de huidige situatie en autonome ontwikkelingen in beeld gebracht, zonder uitvoering van de maatregelen die onderdeel zijn van het PIP. Dit zijn de ontwikkelingen (overheidsplannen en andere gebiedsactiviteiten) waarover al een formeel besluit is genomen en welke binnen afzienbare tijd tot uitvoering kunnen worden gebracht.

Relevante autonome ontwikkelingen in het gebied zijn:

- Natuurherstel en/of -ontwikkelingsmaatregelen in het kader van het Natura 2000-beheerplan Sallandse Heuvelrug (inclusief de PAS-gebiedsanalyse) die geen onderdeel zijn van het PIP
- Ontwikkelingen in de kernen (nieuwe woningen en bedrijven)
- Uitbreiding veehouderij in en om het plangebied
- Infrastructurele ontwikkelingen (uitbreiding van snelwegen, aanleg van nieuwe wegen)
- Waterwinning (toename of afname)
- De invloed van klimaatverandering
- Mogelijke afname van stikstofdepositie door strengere regelgeving en verbetering van technieken

Deze autonome ontwikkelingen hebben in meerdere of mindere mate invloed op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied en de voorgenomen maatregelen. Het gaat daarbij vooral om de activiteiten waarbij de uitstoot en ten gevolge daarvan de depositie van stikstof toeneemt. In het MER zal dit nader behandeld worden. Over het algemeen geldt dat voor de voorgenomen ontwikkeling de referentiesituatie nagenoeg gelijk is aan de huidige situatie.

3.2 Totstandkoming planalternatief

De maatregelen die het PIP mogelijk maakt en in dit MER beoordeeld worden dienen de instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000-gebied Sallandse Heuvelrug en zijn in de basis benoemd in het Natura 2000-beheerplan en de PAS-gebiedsanalyse, welke een integraal

onderdeel vormt van het beheerplan. In dit beheerplan en de gebiedsanalyse zijn de maatregelen globaal beschreven. In het kader van het PIP zijn de maatregelen daarom nader uitgewerkt door de terreinbeheerders: Staatsbosbeheer voor de Zunasche Heide en Helhuizen en Natuurmonumenten voor de natuurakker op de westflank. De maatregelen uit het beheerplan en de PAS-gebiedsanalyse worden gehanteerd als uitgangspunt voor het MER, omdat hierover al besluitvorming heeft plaatsgevonden en deze niet meer ter discussie staan.

Een eerste stap in de nadere uitwerking van de maatregelen is gevormd door het bepalen van de uitwerkingsopgave per deelgebied. Deze uitwerkingsopgave is afhankelijk van de omvang en het detailniveau van de maatregelen, zoals omschreven in het beheerplan en de gebiedsanalyse. Voor de deelgebieden natuurakker westflank en helhuizen zijn de doelen, maatregelen en uitwerkingsgebieden op hoofdlijnen beschreven. Voor de Zunasche Heide zijn de doelstellingen en het uitwerkingsgebied duidelijk, maar zijn de uit te voeren maatregelen niet beschreven. Om te komen tot een maatregelenpakket voor dit gebied is daarom een gebiedsproces opgestart dat heeft geleid tot het opstellen van een maatregelenpakket. Onderstaand is per deelgebied de totstandkoming van het maatregelenpakket beschreven.

Gebiedsproces Zunasche Heide

Als eerste stap in het gebiedsproces is de opgave bepaald en besproken met de projectgroep, waarin de betrokken partijen vertegenwoordigd zijn. Op basis van de opgave en doelstellingen zijn vervolgens diverse onderzoeken opgestart, waaronder hydrologisch onderzoek, milieuhygiënisch/natuurtechnisch bodemonderzoek en een landschapsecologische systeemanalyse.

Op basis van de resultaten van deze onderzoeken is met een kennisteam⁵ een concept maatregelenpakket opgesteld. Dit maatregelenpakket is getoetst aan de doelstellingen en randvoorwaarden en voorgelegd aan de projectgroep. Daarnaast is met eigenaren, omwonenden en belangenorganisaties gesproken over de voorgestelde maatregelen, waarna een definitief maatregelenpakket wordt opgesteld en vastgelegd in het inrichtingsplan. Dit inrichtingsplan vormt het planalternatief.

Helhuizen

Voor de deelgebieden natuurakker westflank en helhuizen zijn de doelen, maatregelen en uitwerkingsgebieden op hoofdlijnen beschreven in het beheerplan en de gebiedsanalyse. Het meest ingrijpende onderdeel van de maatregelen in dit gebied vormt de omvorming van bos naar heide. In verband met de zorgen van bewoners en de aanwezigheid van cultuurhistorisch waardevolle elementen (onder meer de onderduikershut en een aarden wal) heeft

⁵ In het kennisteam zijn specialisten (ecologen en hydrologen) opgenomen van Staatsbosbeheer, Tauw, waterschap Vechtstromen en de provincie Overijssel

Staatsbosbeheer omwonenden en belanghebbenden betrokken bij de totstandkoming van het inrichtingsplan voor Helhuizen. Op basis van deze gesprekken worden de maatregelen aangepast om te komen tot een planalternatief dat cultuurhistorische waarden niet aantast en rekening houdt met het woongenot van omwonenden.

Natuurakker Westflank

De maatregelen in dit deelgebied zijn in het beheerplan en de gebiedsanalyse in voldoende detailniveau beschreven en vormen daarmee het planalternatief. Nadere uitwerking is voor het PIP niet noodzakelijk.

3.3 Optimalisatie planalternatief (varianten)

Zoals beschreven in de voorgaande paragraaf zijn de voorgenomen maatregelen voor de drie deelgebieden op hoofdlijnen bekend. Deze maatregelen vormen het planalternatief. In het MER wordt dit planalternatief onderzocht op de in paragraaf 4.2 beschreven milieueffecten. Voor de beoordeling van deze effecten wordt waar mogelijk gebruik gemaakt van de beschikbare onderzoeken die in het kader van de inrichtingsplannen zijn uitgevoerd.

Wanneer negatieve effecten optreden worden optimalisatievoorstellen gedaan. Deze optimalisatievoorstellen kunnen zowel betrekking hebben op de aanlegfase en de uiteindelijk gerealiseerde fase. Optimalisatievoorstellen voor de aanlegfase hebben betrekking op de werkzaamheden in het gebied ten behoeve van de realisatie van de plannen, bijvoorbeeld het verminderen van tijdelijke hinder voor omwonenden en het uitvoeren van werkzaamheden buiten het broedseizoen ten behoeve van de fauna in het gebied.

Voor de uiteindelijk gerealiseerde fase wordt waar mogelijk binnen de kaders van de opgave vanuit het beheerplan en de gebiedsanalyse gezocht naar optimalisatievoorstellen. Deze optimalisatievoorstellen vormen zogenaamde varianten waarvan de effecten eveneens in beeld worden gebracht. Het planalternatief tezamen met de optimalisatiemogelijkheden vormen de uiteindelijke milieu-informatie voor het ontwerp-PIP.

4 Reikwijdte en detailniveau

Het planalternatief en de varianten voor de maatregelen in de drie deelgebieden worden in het MER beoordeeld op de milieueffecten. Dit hoofdstuk beschrijft kort het (beleids)kader waaruit de (milieu)criteria voor een belangrijk deel voortkomen en de beoordelingscriteria die in het MER behandeld worden.

4.1 Relevante (beleids-)kaders

Op Europees-, rijks-, provinciaal en gemeentelijk niveau zijn er diverse (beleids)kaders die relevant zijn voor de maatregelen en het gebied waarin de werkzaamheden plaats gaan vinden. Dit gaat onder meer om Natura 2000 programma, de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW), het Programma Aanpak Stikstof (PAS), de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR), de Wet natuurbescherming, de Ontwikkelopgave Natura 2000, de provinciale Omgevingsvisie en Omgevingsverordening, gemeentelijke bestemmingsplannen en het waterbeheerplan en de legger van het waterschap. De beleidskaders en hun relevantie voor dit project wordt in het MER nader uiteengezet.

4.2 Aanpak effectbeoordeling en reikwijdte en detailniveau

Het doel van het MER is om de relevante milieueffecten van de verschillende alternatieven en/of varianten voor de beoogde ingrepen op een objectieve manier inzichtelijk te maken. In deze paragraaf wordt ingegaan op de te onderzoeken beoordelingscriteria en het detailniveau van het onderzoek. De beoordelingscriteria die worden gebruikt, zijn afgeleid uit de kader- en randvoorwaardenstellende uitspraken uit relevant milieubeleid en -regelgeving.

De onderstaande tabel geeft voor de verschillende relevante milieuthema's aan waar de belangrijke aandachtspunten voor de effectbeschrijving in het MER voor de voorgenomen maatregelen liggen.

Tabel 4.1 Milieuthema's en criteria effectbeoordeling

Milieuthema	Beoordelingscriteria	Kwantitatief / kwalitatief
Externe veiligheid	<ul style="list-style-type: none"> • Robuustheid/ flexibiliteit van de gekozen oplossing 	Kwalitatief
Bodem en water	<ul style="list-style-type: none"> • Effecten op de bodemkwaliteit • Effecten op de hydrologische situatie • Effecten op bebouwing • Effecten op landbouwkundig gebruik • Tijdelijke effecten tijdens realisatiefase 	Kwalitatief
Klimaat en duurzaamheid	<ul style="list-style-type: none"> • Robuustheid plan voor klimaatverandering • Bijdrage plan aan duurzaamheidsdoelstellingen 	Kwalitatief
Natuur	<ul style="list-style-type: none"> • Effecten op beschermde soorten Wet natuurbescherming • Effecten op Natuur Netwerk Nederland • Effecten op Natura 2000-gebied • Tijdelijke effecten tijdens realisatiefase (verzuring/vermesting, verstoring door geluid, licht en beweging) 	Kwalitatief / kwantitatief
Landschap	<ul style="list-style-type: none"> • Beïnvloeding gebiedskarakteristiek (landschappelijke lijnen, gebieden en elementen) • Ruimtelijke kwaliteit van het gebied na realisatie 	Kwalitatief
Cultuurhistorie en archeologie	<ul style="list-style-type: none"> • Effect op aanwezige cultuurhistorische waarden in het plan- en studiegebied (historische bouwkunde en -geografie) • Effect op aanwezige archeologische waarden in het plan- en studiegebied (verwachtingswaarde en bekende waarden) 	Kwalitatief
Kabels en Leidingen	<ul style="list-style-type: none"> • Effect op kabels en leidingen 	Kwantitatief
Woon- werk- en leefmilieu	<ul style="list-style-type: none"> • Effect op bereikbaarheid woningen en bedrijven • Tijdelijke hinder (geluid, trillingen) tijdens realisatiefase • Verandering recreatieve functies • Tijdelijke effecten tijdens realisatiefase 	Kwantitatief / kwalitatief
Verkeer	<ul style="list-style-type: none"> • Effecten op verkeersafwikkeling en veiligheid • Tijdelijke effecten tijdens realisatiefase 	Kwantitatief / kwalitatief
Lucht	<ul style="list-style-type: none"> • Effecten op de luchtkwaliteit • Tijdelijke effecten tijdens realisatiefase 	Kwantitatief

Voor de vergelijking van de alternatieven worden de effecten met plussen en minnen op een zevenpunts-schaal beoordeeld (van ++ naar --) ten opzichte van de referentiesituatie, zie ook tabel 4.2.

Tabel 4.2 Beoordelingsschaal

score	betekenis
++	Zeer positief effect ten opzichte van de referentiesituatie
+	Positief effect ten opzichte van de referentiesituatie
0/+	Licht Positief effect ten opzichte van de referentiesituatie
0	Geen effect ten opzichte van de referentiesituatie
0/-	Licht negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie
-	Negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie
--	Zeer negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie

5 De m.e.r.-procedure

In dit hoofdstuk gaan we in op de procedure voor de milieueffectrapportage, de m.e.r. procedure. We behandelen de betrokken partijen, de procedurestappen en de inhoudelijke vereisten voor een MER.

5.1 Partijen betrokken bij de m.e.r.-procedure

In deze paragraaf worden de partijen belicht die bij de m.e.r.-procedure zijn en/of worden betrokken.

Initiatiefnemer en bevoegd gezag

De verantwoordelijkheid voor de realisatie van de maatregelen in het plangebied ligt bij Staatsbosbeheer (Helhoek en Zunasche Heide) en Natuurmonumenten (Natuurakker Westflank). Vanuit deze verantwoordelijkheid treden Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten op als initiatiefnemer voor de maatregelen.

Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten stellen in verband met de benodigde bestemmingswijziging een Provinciaal Inpassingsplan en het daarvoor vereiste MER op. De m.e.r.-procedure wordt gekoppeld aan de besluitvormingsprocedure van het Provinciaal Inpassingsplan.

De initiatiefnemers vragen het bevoegd gezag om mede op basis van het op te stellen milieueffectrapport een besluit te nemen over het Provinciaal Inpassingsplan Sallandse Heuvelrug. Als bevoegd gezag voor het Provinciaal Inpassingsplan en de m.e.r.-procedure treden het college van Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten van de provincie Overijssel op.

Overige betrokken partijen

- Waterschap Vechtstromen
- Waterschap Drents-Overijsselse Delta
- LTO West Twente en Noord
- Enexis, Tennet, Gasunie, Vitens.
- Gemeenten Hellendoorn, Rijssen-Holten en Wierden
- Belanghebbenden (private partijen, bedrijven en maatschappelijke organisaties)

Bestuurlijk overleg

Ten behoeve van de bestuurlijke afstemming vindt op regelmatige basis bestuurlijk overleg plaats tussen de provincie Overijssel, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, de beide waterschappen

en de betrokken gemeenten. In het bestuurlijk overleg worden bestuurlijke issues afgestemd die voor de bestuurders van de verschillende organisaties van belang zijn voor het project.

Projectgroep Sallandse Heuvelrug Oost

Om de partijen op de juiste manier te betrekken bij de planvorming voor de Zunasche Heide is een projectgroep opgezet waarin de provincie Overijssel, Staatsbosbeheer, waterschap Vechtstromen, LTO West Twente en de betrokken gemeenten zitting hebben. Natuurmonumenten en waterschap Drents-Overijsselse Delta worden als agendalid van deze projectgroep op de hoogte gehouden van de planvorming in de Zunasche Heide.

Overige belanghebbenden

De overige belanghebbenden zijn in het lopende proces via informatieavonden, eigenarengesprekken, bewonersbrieven en via informatievoorziening op de websites van de betrokken partijen geïnformeerd en geconsulteerd over de plannen. De inbreng vanuit deze trajecten is meegenomen in de planvorming.

Commissie voor de milieueffectrapportage

De onafhankelijke Commissie voor de m.e.r. toetst het op te stellen MER op juistheid en volledigheid en geeft daarover advies aan de provincie Overijssel. Tijdens deze toetsing worden de relevante aandachtspunten vertaald in duidelijke aanbevelingen voor het besluitvormingstraject na het MER.

Zienswijzen door een ieder

Een ieder (bijvoorbeeld bewoners en organisaties) kan twee keer een zienswijze geven tijdens deze m.e.r.-procedure. De eerste keer is tijdens de ter inzage ligging van deze NRD. De tweede keer betreft de ter inzage ligging van het MER in combinatie met het uiteindelijk beoogde besluit (het Provinciaal Inpassingsplan).

5.2 De procedure stappen

In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven op de procedurestappen van de m.e.r.-procedure die hoofdzakelijk binnen de verkenningsfase wordt doorlopen.

Voorfase

In de voorliggende Notitie reikwijdte en Detailniveau (NRD) wordt aangegeven op welke thema's het onderzoek in het MER zich zal richten: de reikwijdte van het onderzoek. De publicatie is onder andere bedoeld om derden (burgers en belangengroepen) en wettelijke adviseurs te informeren over de start van de m.e.r.-procedure voor het Provinciaal Inpassingsplan Sallandse Heuvelrug. Na publicatie van deze NRD bestaat de mogelijkheid tot inspraak, zoals die door het bevoegd

gezag, de provincie Overijssel, wordt georganiseerd. Een ieder heeft vervolgens gedurende 2 weken de gelegenheid om zienswijzen in te dienen.

MER

Het MER wordt opgesteld aan de hand van de onderzoeksopgave zoals beschreven in deze NRD en het advies van het bevoegd gezag over reikwijdte en detailniveau.

De provincie Overijssel formuleert mede op basis van het MER een keuze uit de bestudeerde varianten van het planalternatief. Dit planalternatief wordt in het ontwerp-PIP Sallandse Heuvelrug uitgewerkt tot een beschrijving van de maatregelen en de wijze waarop de maatregelen worden uitgevoerd. Het ontwerp-PIP Sallandse Heuvelrug wordt parallel aan het MER opgesteld.

Inspraak

Wanneer het MER inhoudelijk is afgerond wordt deze samen met het ontwerp-PIP ter inzage gelegd. Een ieder kan vervolgens zienswijzen indienen op het MER. De Commissie voor de m.e.r. brengt verplicht advies uit over het MER binnen de termijn die ook voor de zienswijzen geldt.

Definitief besluit

Na inspraak en advisering over MER en het ontwerp-PIP voor de Sallandse Heuvelrug wordt het definitieve PIP opgesteld en ingediend bij Provinciale Staten voor goedkeuring volgens artikel 3.5 van de Wet op de ruimtelijke ordening (Wro).

In bijlage 1 is de m.e.r.-procedure weergegeven, inclusief alle termijnen en verantwoordelijke partijen.

5.3 Inhoudelijke vereisten

Een MER moet aan een aantal eisen voldoen. Deze eisen zijn wettelijk bepaald (Wet milieubeheer):

- Een beschrijving van de voorgenomen activiteit en de wijze van uitvoering, met de (reële) alternatieven daarvoor, en de motivering van de keuze voor de in beschouwing genomen alternatieven
- Een aanduiding van het te nemen besluit of de besluiten waarvoor het milieueffectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en alternatieven
- Een beschrijving van de huidige situatie en autonome ontwikkeling van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben

- Een beschrijving van de gevolgen van voorgenomen activiteit en alternatieven voor het milieu, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven
- Een vergelijking van de alternatieven op basis van de bepaalde milieueffecten
- Een beschrijving van de maatregelen om belangrijke nadelige milieueffecten van de activiteit te voorkomen, te beperken of zoveel mogelijk teniet te doen
- Een overzicht van de leemten in kennis, ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens
- Een publieksvriendelijke samenvatting

Kenmerk R007-1238160LJL-efm-V01-NL

Bijlage

1

De m.e.r.-procedure

Uitgebreide m.e.r.-procedure

Mededeling van het project
Als het bevoegd gezag niet zelf de initiatiefnemer is dan deelt de initiatiefnemer schriftelijk aan het bevoegd gezag mede dat hij een activiteit wil ondernemen waarvoor de uitgebreide m.e.r.-plicht geldt.

Openbare kennisgeving
Het bevoegde gezag geeft er kennis van dat het een besluit aan het voorbereiden is, waarvoor de uitgebreide besluit-m.e.r. procedure geldt.

Raadpleging en inspraak over reikwijdte en detailniveau
Een ieder kan zienswijzen over het voornemen indienen conform de Awb.
Het bevoegd gezag raadpleegt de betrokken overheidsorganen over de reikwijdte en detailniveau van het MER.
Raadplegen van de Commissie m.e.r. is facultatief.

vormvrij

Advies Reikwijdte en detailniveau
Als het bevoegd gezag niet zelf de initiatiefnemer is, geeft het bevoegd gezag advies over de reikwijdte en detailniveau van het op te stellen MER. Dit moet binnen zes weken nadat de mededeling is ontvangen

Milieueffectrapportage (MER)
De initiatiefnemer stelt een MER op.

Kennisgeving en ter inzagelegging MER en ontwerpplan of aanvraag / (voor-)ontwerpbesluit
Het bevoegd gezag geeft kennis van het MER en ontwerpplan of aanvraag / het (voor-)ontwerpbesluit en legt beide ter inzage

Inspraak
Een ieder kan zienswijzen indienen op het MER en het ontwerpplan of aanvraag / het (voor-)ontwerpbesluit conform de Awb.

6 weken

Advisering door de Commissie m.e.r.
De Commissie m.e.r. brengt advies uit over het MER binnen de termijn die ook voor de zienswijzen geldt.

Vaststelling van het plan of besluit en bekendmaking
Het bevoegde gezag stelt het plan vast of neemt een definitief besluit. Daarbij geeft het aan hoe rekening is gehouden met milieugevolgen, inspraakreacties en adviezen. Het plan of besluit wordt bekendgemaakt.

Evaluatie
Evaluatie van de werkelijke optredende milieueffecten.